

Kilenc éves voltam, a bátyám tizenkettő. Eleken laktunk az állomástól tíz percre a Dankó Pista utcában. Ezt az utcát, az átlagosnál sűrűbben lakott cigányok miatt cigánytelepnek nevezték. Ezért is hívták ezt az utcát Dankó Pista utcának. Az utca végén laktunk, a cigánytengernek becézett óriási tó mellett. Ez a tó a belőle kitermelt sok tízezernyi vályog miatt keletkezett. Az állomás és a román határ közötti nagymalomból állandóan folyó meleg termálvíz végigfolyt a lőkösi út melletti csatornán egyenesen bele a tóba. Így aztán a természet és a véletlen együttes szüksége miatt egy gyógyforrás táplálta tóban fürödhettünk és gyógyulhattunk egyszerre cigányok, németek, románok, szlovákok és magyarok.

Legalább a fürdés és pancsolás ideje alatt béke honolt a túloldalról a nagymező - legelő- által körbeölelte cigánytengerben. Véleményem szerint az egész eleki települést ebből az óriási bányagödörből készült vályogogból építették fel, kivéve a templomot, meg az iskolát, mert azok egészen biztosan kőből készültek.

Mint már említettem Eleket öt nemzetiség lakta. Cigányokból kétféle is, akik beszélték a román nyelvet és akik a lovári cigánynyelvet. Nagyon nehezen fogadtak be minket a román cigányok, mert mi szerintük oláh cigányok voltunk, annak ellenére, hogy mi nem beszéltük a román nyelvet, de az őket meggyőződésükről cseppet sem zavarta. Akik viszont ismerték a származásunkat, a lovári nyelvjárást -, ezek voltak- kevesebben – akoknak meg mi lovárok, egyszerűen churárok voltunk. Így aztán az iskola után a hazafelé tartó uton, vagy a német gyerekek, vagy a szlovákok, netán a magyar gyerekek gypáltak el minket. Ha volt olyan nap, hogy egyikük sem, akkor egészen biztosan elverték a Dankó Pista utcai román cigányok, vagy a romungrók, ”Zsíroskenyér” vagy a „Lólé”, vagy a „Krajczár” gyerekek. Eleken nem szerettem iskolába járni, így aztán reggelenként két dolog hajtott.

Az első dolog ami legyőzte főleg az iskoláig tartó kegyetlen téli hosszú utak gyötrelmeit, a bizonyítási vágy volt. Mert apám szerint csak a tanulással törhetek ki a szegénység csapdájából. A másik dolog, ami nap, mint nap vonzott az iskolához, mint a mágnes, az egy gyönyörű, szavakkal leírhatatlan lány volt, Bánki Rózsi, akinek annak ellenére is jelentettem valakit, amikor felemás cipőben igyekeztem és siettem a helyemre, de valamelyik fiú iskolatársam elgáncsolt, s én hasoncsúszva komikus látványt nyújthattam, mert röhögött rajtam az osztály, de Rózsi fölsegített és a szünetben végképp megbizonyosodhattam szerelméről, mert a színes sztaniol csíkok közé befűzendő különböző színű másszínű csíkokat, mint következő órai feladatot helyettem megcsinálta. A szeme pedig úgy ragyogott rám, hogy abból szerelmes álmokat szőttek érzelmeim.

Romungrókból kevés család volt, ezek nem beszélték egyik cigánynyelvjárást sem, de olyan feketék voltak, akár az üszök. Ilyen volt a Krajczár és a Lólé család, akik később a legjobb szalonnázó pajtásaink lettek. Azért mondom, hogy szalonnázók, mert amikor iskola után nálunk ették a füstölt szalonnát, én még olyat nem tapasztaltam, amit akkor láttam. A Lólé gyerek lekaparta késsel a szalonnának a bőréről a füstös kormos piszkot, egy mozdulattal rákente a kenyérre, s azt is a szájába tette és jóízűen elfogyasztotta. Akkor láttam először, hogy vannak tőlünk szegényebbek is, akik a nagy szükség miatt, még azt is megbecsülik, ami értékelhetőként a mi fejünkben meg sem fordult. De az elején azért csak úgy ismerkedés képpen, hol ők, hol mi kereszteltük meg egymást, amúgy cigány módra!

Mi a testvéremmel, Gyurival úgy vágtunk vissza, hogy a seprőnyelünket testvériesen kettévágtuk, majd azt gondosan elrejtettük a kabátunk alá, és amikor az állomás mellett Bolondok Házánál (Szociális- és Elme Otthon) összetalálkoztunk Reszelő Pistával úgy elvertük, mint a kétfenekű dobót, majd szétszaladtunk ellenkező irányba, ki merre látott. Én behúzódtam az öreg suszter dupla ajtaja közé, a bátyám meg az állomás felé vette az irányt. Csak jóval később, amikor már a félelemtől elállt a szívem zakatolása mertem előjönni és haza osonni. Otthon aztán mind a ketten büszkék voltunk a tetteinre a következő ránkváró verésig. Így aztán csoda, hogy nem nagyon szerettem Eleken lakni? Voltak azonban békésebb napjaim is amire visszaemlékszem.

Ilyen az az egyik emlékem is, amikor a fiatal csinos román cigány asszonyok hazajöttek a nyári munkákból és csak egyszerűen egy –kettőre el akartak készülni, hogy szórakozni menjenek. A báli előkészület abból állt, megmosták arcukat kezüket, lábfejükét a portól és az izzadságtól a nagy vízben, amihez csak lekellett szaladni a partról, majd azt a szoknyájukban vagy a kötényükben megtörölték magukat. Majd ezek után következtek az én perceim. Mert tudniillik én tőlem kérték el a „varázsceruzámat” ahhoz, hogy a szép karcsú lábaikra az akkor még slágernek számító nylon harisnya látszatát keltsék majd a bálban. Én akkor már ott ültem a házunk patkáján és bőszen el voltam foglalva a „varázs tintaceruzámmal”, köröket vagy kockákat rajzoltam a füzetembe. Ezzel is felhívva megamra a figyelmet, hogy megszólíthassanak. Ennek is volt előzménye, mert nem akkor találták ki a nylon harisnya varázslatát.

„-Jaj Palikám, de jó hogy nálad van a ceruzád, add már ide egy kicsikét csókolom a tökeidet, de nem kérem én ingyen, pinteken kapsz tüllem 2 forintot, amikor fizetés lesz”. Én úgy tettem, mintha nem is hallanám a kérést, s mind addig föl se néztem a kockák, háromszögek, hold és a csillagok birodalmából, amíg két-három könyörgő fiatalasszony egészen közel nem jött és nem hajoltak le hozzám, simogatva fejemet arcomat a „Pali és a Palcsi és a Palcsikám” valamennyi változatát kimondva élvezhettem lenge blúzaikból kivillanó különböző formájú és méretű szebbnél szebb, formásabbnál formásabb mellkölteményeiket. Aztán szép lassan

odanyújtottam a tintaceruzámat, amire úgy rácsaptak, mint a kígyósi cigánygyerekek az eldobott cigarettavégre. Következett a nylon harisnyacsík megrajzolása. Ennek a gyönyörnek is szemtanúja lehettem közvetlen közlől. Előbb föl húzták a szoknyáikat féllábszárig balkézzeel, majd megnyálázták a cezuzámat és a sarkuktól kezdve egyenes csíkot próbáltak rajzolni egészen a lábszárúgig. Ez a mozdulat még azonkak sem sikeredett egy nyálazással végrehajtani, akiknek már gyakorlatuk volt ebben a mozdulatsorban. Nem beszélve azokról, akik csak ezen a nyáron kezdék.

Ők első-nyári bálozóok voltak, akiket én csak első nyári nyálazóknak hívtam. Így aztán ki milyen rövid, vagy sliccelt szoknyában szándékozott indult a bálba, olyan hosszú, vagy annál hosszabb csíkot kellett varázsolni a lábára, combjára. Ettől függően nyertem bepillantást a rendszeresen a bugyi nélűli lábak és tomporok zurdingos birodalmába. De azért a látvány előtt a nylon harisnya megrajzolása sem volt semmi. Itt a türelem, az esztétika és a kitartás hármassága volt a mérce. Mert ugye nem mindegyik lánynak vagy asszonynak volt hozzá türelme és arányérzéke a lábszár közepére rajzolando csík tornamozdulatnak megfelelő kiviztelezéséhez. S amikor a türelem elfogyott, vagy nem sikeredett egyenesre a csík,, vagy nem volt elég nyál a csík megrajzolásához, vagy a türelem fogyott el, s amikor a kivitelező nem volt megelégedve és két három csík is felrajzolódott már a csinos lábszárakra, akkor el-el hangzottak cifrábbnál-cifrább szitkok és átkok - „Csinájja mán a picsám”, vagy a fekete gyász killódik má ezzel a csíkkal!, vagy a peckem is jobb csíkot húz, dugjam a lyukamba ezt ceruzát Palikám,. Nesze itt van egyem a faszodat, te többre mész vele mint én, majd talállok én jobb ceruzát estére, amelyikkel jobban tudok mórázni!”

Ehhez hasonló volt még az a látvány amikor egy-egy foró nyári délutánon gyönyörködhettem a munkából hazajövő lányok és asszonyok testében, mint a lemenő nap fényében brozbarna vénuszi testek látványában, mind ezt testközelen, hálából a ceruzámért. Ilyenkor egészen biztosan nem a melegvíz hatására, sarjadzó férfiaságom ágaskodó kiscsikó nyerítése közélő férfiaságomat követelte a természettől!

Ezeket az emlékeket leszámítva nem nagyon szerettem Eleken lakni. Bangi nővérűnkre és Mozolka hugunkra nem számíhattunk lányi mivoltuk miatt, ők csak szaporították a gondjainkat, mert sokszor az őket ért sérelemért és csúfolásokért is nekünk kellett elégtételt venni. De volt nekünk egy bolondunk is, a Boplondok Házának lakóit leszámítva, a csendesebb fajtából való, az úgymond kezelhetőbb féle. Dajna Misi már elmúlt régen húsz éves, de a korát senki sem tudta pontosan, szerintem még az ővéi sem. Dajna Misi rettenetesen erős barna magas férfi volt, aki sárga földet hordott a lőkösi úti téglagyár rég nem üzemelő gödreiből a falu zömében német özvegyasszonyainak. Misi néha el-el mesélt kalandjaiból. Így tudtam meg azt is, hogy néha egy-egy fiatalon megözvegyült asszony alkalmanként tetőtől talpig lefüröszttötte Misit és azt próbálta elmagyarázni Misinek, hogyha szexel velük, akkor nem fog fájni a feje soha.

Így alakult ki az a mondás „csinál Misi csinál, nem fáj feje!” Így aztán mi gyerekek is szálló igeként mondogattuk és mutattuk a fiatal asszonyoknak. Llehúztuk a gatyánkat és himbáltuk a fenekünket előre hátra s közben mondtuk, „futyé Misi, futyé, nem fáj feje!” Nem csoda, hogy ezekért az egyértelmű mutogatásokért a meztelem hátunkon és fejünkön sűrűn csattogtak a fiatalasszonyok tenyerei. Én erre válaszul utánuk futottam és nyakig föllendítettem a szoknyáikat, ilyen és ehhez hasonló viselkedéséemért ördögnek hívtak. - Uj te la churaro vinyito draku - „nézd a kis csurárt, jön az ördög!”

Egyszer egy nyári délutánon, amikor Misi el volt fáradva a sok nehéz sárgaföld hordásától és az annál több „futyezés” miatt leült az ablakunk alatti patkára megpihenni és szemmel láthatólag élvezte a telepes világvevő rádiónk román adóból áradó kóló zenéje. Egyszer egy ilyen délutánon be is hívta Misit nagyobb lánytestvétem Kályi, akkor már süldőány lévén. Ő is rettenetesen tetszhetett Misinek, mert többször is megkérte Apámtól a kezét. Egy ilyen felindultságában emélekszem egyszer egy hétvégén amikor Apám is otthon volt és jókedvében találta, felhangosítottuk a rádiókat és a hangos román kólóra Misi csak nekünk táncolt. S amikor azt kiabálta Kályi nővérem, hogy „szusz Misi”, akkor Misi fölugrott, feje közel a plafonig ért, s ilyenkor összeverte mindkét bokáját. Sajnos Misi csalódottan ment haza, mert hiábavalónak bizonyult a násztánc, Kályi aznap sem lett a felesége.

Estefelé aztán amikor a lőkösi útról előbb a gulyát, majd a csordát is hazavezette az ösztön és a háziasszonyok a parton állva hazaszólították libáikat és kacsáikat a vízről az estébe hajló napot a hangos „lili”-zés az éjszakai békakoncert előhangolásának tünt. Majd amikor behúztuk az ablakunk zsalugáterét, a patkán ülő románcigányok nagy nehezen hazatértek az otthonaikba és a petróleumos lámpafényű kis szobáikban álomra hajtották fejüket, a nagy tó vizéből a békák adta koncert muzsikája mellett.

A nyár mindig nagyon hamar végetért, akárcsak a hosszú hétköznapiak után a vasárnap az életünkben. Szinte minden évben ki-ki a maga módján elsiratta, úgy búcsúztunk tőle, mintha csak a legkevesebb testvérünk lett volna. Érdekes az őszre szinte nem is emlékszem az életem elmúlt filmtetekercseit visszanezve, hacsak azt nem leszámítva, hogy a ligetekben hogyan hullottak alá a tenyérnyi levelek a fákról, miután a nyár elbúcsúzott tőlük is, és az elsárguló leveleket valamilyen messze élő kedveseknek címezve elfújta valamennyit az őszi szél. Csak a nyárról és a a hideg télről maradtak meg valamirevaló emlékeim.

Egy ilyen télről maradt meg egy rosszmemlékű mostohatetvéként őrzött emlékem, amire lidércálomként gondolok néha vissza, amikor nagyon egyedülinek és elhagyottnak érzem magamat.

Azon a napon kellett menni utoljára a téli szünet előtt az iskolába. Na végre közelebb kerülök a tavaszhoz - gondoltam, ha ennek a napnak is vége lesz. A rádióban majdnem minden reggel ugyan az a zene bocsájtott minket utra az iskolába. Alig hogy fölébredtünk, már menni is kellett, mert mi a világvégén laktunk mindig az iskolát nézve. Igyekeztünk, de a hideg csúszós fagyos idő majdnem egy órányira tolta odébb tőlünk az iskolát, bárhol laktunk télvíz idején.

Mi soha, vagy csak ritkán vittünk uzsonnát magunkkal, így aztán már reggel szomorúak voltunk, ha a tízórára gondoltunk. Igaz, Apánk kifizetett a kevéske fizetéséből minden hónapra előre a lőkösi úti kis vegyesboltban a napi kenyeret meg a petróleumot, de az rendre elfogyott a délutáni és esti étkezésekkor. Ugyhogy, ha nehezen is, de hozzászoktunk a koplaláshoz, bár a fiatal szervezetünk állandóan lázongott ellene és úgy tíz óra felé bizony hangot is adott ennek. Mit volt mit tenni, hát ki kellett bírni, hiszen abban az időben nem csak mi éhezünk, de bizony majdnem minden második, harmadik osztálytársunk is, pedig azok nem voltak cigányok.

Na végre harangoznak! Aznap később engedtek ki minket, ezért mások húzták a harangkötelet az iskola melletti katolikus templomban. Mindegy – gondoltam, úgy is hideg van, kesztyűm meg soha életemben nem volt. Nem igazán füllött a harangozáshoz most a fogam. Gyurival az állomás melletti sárga házánál - a Bolondok Házánál - futottam össze szó szerint, mert mi tagadás, ha hideg volt, -most pedig az volt- úgy védekeztem ellene, hogy állandóan futottam hazafelé, hogy kimelegedjek egy kicsit. Aztán sétáltam, amíg nem kezdtem el megint fájni. Így aztán egy-kettőre elhagytuk az állomást, átmentünk a síneken, a lejtős gödrön és máris az utcánkban voltunk. S persze mi tagadás, másik előnye is volt a futásnak. Ha futottam, akkor sohasem kötözködött velem senki sem. Ugy tűnt, hogy az ellenség nagyon elkényelmesedett, netán a tél hidege nem kedvezett a vitézkedésüknek.

- Gyere, menjünk minél előbb haza, szólt a bátyám, holnap úgy sincs már iskola nem kell tanulni, meg leckét csinálni, úgyhogy lemehetünk mi is a jégre. Azt mondta Puporka - folytatta, hogy megtanítja nekem sarkon csúszásokkal a nyolcasokat rajzolni a jégre. Végre megtanulhatjuk mi is, amit eddig még nem tudtunk.

-Tudom, válaszoltam morgva röviden. Hazaértünk. Ledobáltuk a táskáinkat és elkezdtünk azon gondolkodni, hogy milyen cipő is kell a sarkon való korcsolyázáshoz. Gyurinak az tetszett

az egészből, hogy a román fiú, meg a romungrók folyamatos nyolcasokat tudtak a két sarkukon csúsztatva vésni a jégbe. Megdőbbsenve állapítottam meg, Gyuri! Nekünk nincs patkós bakancsunk! Akkor meg minek menjünk le a jégre, csak azért, hogy ott fagyoskodjunk, mások kivagyiságát bámulva?

– Ó dehogy is! Ne legyél már ilyen Palcsi! Én felveszem Apánk csizmáját, te meg keressél magadnak valamit az ágy alatt!

– Mit keressek? A macskaszert, vagy Kályi nővérünk nyári magassarkú szandálját? Az van ott, amióta megszökött Kályi Kevermesre, azzal a szép magas csizmás cigánnyal, Vörössel! Csak azért nem vitte magával a szandálját, mert télen szökött meg. Azóta is anyám húzza a rövidebbet, amikor Apám részegen jön haza, mert lánytestvéreink, Picis is Kályi is, Aranka is kérés és lakodalom nélkül szöktek el fajtánkon kívüliekkel. Most már, hogy a szandálról ennyi minden jutott eszembe, mégjobban elment a kedvem a csúszkálástól. Álltam az asztal előtt, néztrem ki az ablakon, lelki szemeimmel a kerestem a nyarat, mert akkor minden sokkal könnyebben elviselhetőbb, még apám haragja is, mert a nyár olyan mint az orvosság, minden bajra és rákfenére jó.

– Hát akkor vedd fel azt, amit találsz és menjünk már, ne kérsd magadat! szakította félbe Gyuri ábrándozásomat.

– De én fázok, értsd meg! Különben is nem fogok ott lánycipőben virítani! A romungrók így is mindig csúfolnak minket! Elegem van az oláhcigányozásból. A hülye román cigányok nem értik meg, hogy ők jöttek oláh-országból és nem mi! Ebből vereskedés lesz előre tudom, amit utána Apánk is meg fog tudni.

Végül úgy döntöttem, hogy a saját cipőmben megyek le a jégre. Gyuri Apám csizmáját húzta föl, annak ellenére, hogy a csizmán nem volt patkó. Lent a jégen a román és a romungró gyerekek úgy rajzolták patkós bakancsaikkal a jeget, mintha csak ceruzával rajzolták volna a rajzlapra. Gyuri pár próbálkozása és hasraesése után, cinikusan megjegyeztem: - ugye milyen jó Gyuri? Jaj de jól megy neked, nem de? Hideg is van éhesek is vagyunk, s csak nézzük, bámuljuk, hogy a kis romungrók milyen jól szórakoznak.

- Na jól van még egyszer megpróbálom – mondta Gyurka, de úgy esett hanyadt a nagy lendület miatt, hogy a jég is megrepedt alatta. A puffanás és a reccsnés meghozta a gyümölcsét, a csapatnyi fiu kiútált maguk közül és odébb mentek tőlünk, ami egyértelmű jele

volt annak, hogy nem kívánnak minket a játékukban elviselni. A romungrók elmentek egy idő után, mert sötétedett. Mi is más irányba vettük az utunkat. Gyuri haladt elől, nekifutott, majd hagyta, hogy vigye a lendület, könnyű volt neki, hiszen Apánk csizmájának a súlya nem kívánt tőle nagyobb erő kifejtést. Én már nem éreztem a talpamat, mert vékonytalpú volt a cipőm, és ezért teljesen elfogytak, elzsibbadtak a lábaim.

A jég közepe felé jártunk, pár méterre a tó közepén álló dombtól, ahol nyáron szívesen pihentek meg a kacsák és a libák. Ennél fogva úgy virított a tojásoktól a domb, mint a tavaszi erdő a fehér gombáktól. Sokszor hallottam a libáikat és a kacsáikat szapuló gazdasszonyoktól, mikor hívták őket be nyári esték előtt a vízről, „hogy a franc egyen meg benneteket, megint oda tojtatok a dombra!” Már a dombnál jártam, a rengedeg odafagyott liba és kacsaszaron kívül csak az itthagyt farok és szárnytollak meredeztek a szürke ég felé, mert nem tudta elfűjni őket a decemberi fagyos szél, hiszen belefagytak a földbe.

- Na nem jössz? – kiabált Gyuri felém. És ő már el is szaladt a tó közepén meredő dombról Gosáék utcája felé. Gondoltam is magamban, miért arra veszi az irányt, miért nem a házunk felé? – de már én is lendítettem a lábamat, futottam és utána hagytam, hogy a zsibbadt lábaim hadd csússzanak, ameddig csak viszi a slung. Már-már utolértem Gyurit, rájöttem, hogy jobb lesz itt is többet szaladni, mint csúszni, mert akkor legalább kimelegszen, mint hazafelé az iskolából. Amikor újra nekilendültem és hagytam, hogy csússzak felnéztem s akkor azt láttam, egyszercsak egyik pillanatról a másikra el tűnik előlem a testvérem, a jég alá csúszott. A csúszva-csodálkozást be sem tudtam fejezni, megállásra meg nem volt lehetőségem, így én is becsúsztam Gyuri után a jég alá. A jeges víz elnyelt mindkettőnket.

A lék kicsi volt, de ahhoz épp elég, hogy ne találjuk a visszavezető utat, de úgy látszott, hogy több lék is lehetett kivágva, mert onnan hordták a cigányasszonyok a vizet a mosáshoz, mert a kút messze volt tőlük. Ennek volt köszönhető, hogy hol Gyuri, hol én bukkantunk föl egy-egy léklyukon, mint a fókák, s amikor nem láttuk egymást a félelem és a sokk, hogy elveszítjük egymást visszavitt minket a víz alá a testvérszeretettől vezérelve.

Ezért aztán, amíg erőnk volt, hiszen nem tudott úszni egyikünk sem, hiába laktunk a víz mellett, mert a bűdös romungrók, akik nagyok, voltak és erősebbek, mindig a víz alá nyomtak minket fejünknel fogva s addig nem engedtek föl a víz alól, míg az utolsó levegőnk el nem fogyott! Hát hogy a Jó Istenbe tudtunk volna megbarátkozni a vízzel? Így aztán amikor elfogyott az erőnk és a levegőnk, mindketten jég alá merültünk. S amikor már nem találtunk több léket vékonyka jéggel, s a vastag jég és a víz között pedig már nem volt levegő számunkra úgy tűnt búcsút mondunk mindketten a jégföldről világnak. Vergődtünk még egy darabig, de végül amikor jól

belekeveredtünk a fagyos hínárba elsüllyedtünk mind a ketten, elsötétedett felettünk a világ.

Ismét nyár volt, nyári szünet. Megkerestem Anyám mosóteknőjét ráhelyeztem a vízre, lassan beleültem a teknőbe, még billegett velem jobbra-balra, de én egyenesben tartottam, s amikor már éreztem, hogy uralom a teknőt, két kezemmel elkezdtem evezni. Elindult velem a csónakom tó közepén kimagasló domb felé. Amikor elértem a dombot. Kiszálltam, kihúztam a teknőt, széjjelnéztem, a házunk messzinek tűnt és én bátornak éreztem magamat. Beraktam vagy húsz kacsa meg liba tojást a teknőbe és óvatosan visszaültem én is. Rájöttem pár méter után, hogy nagyon megterheltem a „csónakomat” s ha azt akarom, hogy visszatérjek a partra, akkor meg kell válnom a rakományomtól. A domb és a part között úgy öt méterenként kiraktam mindig egy-két tojást, mert a vízben nagyon lassan tudtam haladni, hiszen a vízben sűrű volt a hínár, s ennél fogva minden erősebb evezéskor víz került a teknőbe, s úgy látszott, hogy azonnal elsüllyedek, ha nem válok meg megint egy-két tojástól. Bizony mire a partra értem, megállapítható volt, hogy egy tojás sem maradt a ladikomban. Nem is bántam, mert mikor visszanéztem a partra a tojások mintha csak zsinóron húzták volna ki libasorba sorakoztak egymás után a dombtól a partig. A parton meg nevetve fogadott három asszony – Palikám kár volt a nagy munkáért! Hiszen azok a tojások mind elzápultak ott a dombon a nap miatt!

Majd felnéztem az égre, s a bárányfelhők úgy szaladtak, mintha csak kergették volna a pulikutyák. Nyár volt én sebesen repültem a földről fel az égre, hogy megkeressem a kigyóson hagyott emlékeimet. Már a felhőket is elhagytam a Hold is elsuhant mellettem, a nap kis labdának látszott a távolból, de a forróságát egyre közelebb éreztem az arcomon. Amilyen gyorsan közeledtem a naphoz, annál gyorsabban hagytam el. Nagyon fáztam, majd ismét bolygók következtek, majd sokáig nagyon sötét. Ezután a sötétség sokáig körbeölelt, de éreztem, hogy suhanok, megállás nélkül. Majd ismét sok bolygóval találkoztam és sok nappal. Hol melegem volt, hol nagyon fáztam. Földről földre, napról napra rendszerekből rendszerekbe suhantam, amikor egyszers csak mindenfajta átmenet nélkül leállt velem a sebesség a röpülés.

Lebegtem egy olyan táj felett, templomtoronynyi magasságban, ahonnét mindent és mindenkit felismertem és megismertem. Házakat, fákat, fasorokat, embereket. Nem szóltak hozzám és én sem hozzájuk. Egyszer csak Anyám jött felém, röpült a magasban és én egyszeriben a karjaiba kerültem, mosolygott rám, csókolgatott és én ettől, vagy valami mástól gőgicsélő, kisfiúvá váltam, nevettem gyermekien, s ettől nagyon boldogok voltunk anyám is meg én is. Másik pillanatban már felnőtt voltam sok kutyám volt és szép házam. Kiscicák és lovak szaladgáltak az udvaromon. Minden nagyon szép, napos és békés volt.

Csodálatosan sütött a nap, délelőtt volt. Az akácfák agacsitól roskadoztak. A határba vezető utak mellett két oldalt piros pipacsok és kék szarkalábak virítottak, senki sem járt a határban, csak a béke volt határtalan. A föld felett fecskék csivítelve röpdöstek, a gólyák kelepelve fészkelődtek a kisházak kéményén lévő fészkeikben. Messziről harangzúgását hallottam és egyszeriben mindennek, a békés szép tájnak vége lett. Mintha egy könyvet lapoztam volna, úgy váltott a táj. Piramisok között jártam, fáraó voltam, amikor eltűnik a nap és sötét lett az égbolt.

A nép zúgolódott, de mindenki lehajolt a földre. Utána ismét máshol jártam. Nagy tengeren kelt át egy óriási hajó. Sokan voltak rajta, szép nők és asszonyok, hosszú ruhákban csinos nők, napernyőkkel, zebkendőt szorongattak a másik kezükben. Széleskarimájú kalap volt a fejükön, mások, hintaágyakban feküdtek a fedélzeten, sokan napoztak, mások könyvekezt olvastak. Majd egy velőkig hatoló ordítás következett és a sok- sok nép szépség és báj egy szemvillanás alatt eltűntek a hajóval együtt. Egy másik kép a középkorba vitt. Hatalmas vár nagy bástyákkal. A bástyákon és a falakon rengeteg katona, egyik kezükben kard, másokban pajzs, fejükön sisak és bőszen ölték egymást.

Majd az égen egy repülő madaraktól madárszerű repülők rajzottak elő s a bástyákról magukkal ragadták a katonákat. A következő álmom az volt, hogy egy rakás szedett-vetett társaság elém haladok. Felnőtt vagyok, harminc vagy negyven éves lehetek, fekete szakállam van. Nagy emeletes házak utcáin fel-alá menetelünk. Valamit hangosan kiabálunk, táblákat tartunk a kezeinkben és a táblákon olvashatatlan nagy betűkkel fel van írva valami, de én nem tudom elolvasni. Majd engemet elfognak és bezárnak egy rácsos kocsiba börtönbe visznek és elzárnak a nap elől jó sokáig. Mire szabadulok a börtönből fehér a szakállam és a hajam.

Hazatértemkor kerestem Anyámat és abban a pillanatban a házunk szobájában ébredtem fel. A bátyám mellettem felkúszik az ágyban és vacog a dunna alatt, oly annyira, hogy arra ébredtem fel. Nagy dunna van rajtunk. Kinéztem a z ablakon már este volt. Apánk még nincs otthon, csak Anyánk. A nagy rózsás porcelán láncos lámpánk ég az asztal fölött. Ezt csak ünnepnapokon szokta meggyújtani Anyánk. Úr Isten! Villamnt át az agyamon, ilyen sokáig távol voltam ?

- Már Karácsony van Mama? – ültem fel az ágyon?

–Dehogyan van Karácsony drágaságom, csak hogy magadhoz tértél, csapta össze két tenyerét édesanyám. Köszönöm neked Drága Jó Istenem – fordult a falon lévő szentkép felé. A bátyád már régen fenn van édes csillagom. De hála Sándor bácsinak, neki köszönhetitek az életeteket, mert bevágatott utánatok lóháton. Úgy kellett benneteket kihalászni, mint a halakat

a vízből. Majd hajatoknál fogva vonszolt ki benneteket a partig. Drága Jó Istenem térdelt le Anyám a Szentkép előtt a földre. Fejéről lekapta fekete kendőjét, s hangosan imádkozott lecsukott szemekkel. Az ima végén visszakötötte a fejére a kendőjét, majd ölébe vett az ágy szélére ülve és forró paradicsomlevessel megetetett, mint kiskoromban tette azt minden nap. Majd ölébe maradva letakarta a dunnával vékony lábaimat és vézna kis testemet és szebbnél szebb altatódalokat dalolt nekem, míg nem álomba szenderedtem, mellei között.

Anyám már régen elment a földről, valamelyik akkor általam is bejárt - remélem a legszebb, legbékésebb bolygóra -. Még kilenc nyarat élt meg a jégalatti utazásom után. Volt még együtt töltött szép nyarunk és ugyanannyi Karácsonyunk, de olyan csodálatos estém, mint ott az ágyszélén ülve s én az ölébe bujva talán már soha.

A bátyám is itt él még ezen a földön és azóta is volt még nagyon sok szép napunk és együtt eltöltött félég meddig Karácsonyunk is. De olyan szép aggódó és testvéries, azóta sem volt, mint akkor ott a jégalászakadt pillanatokban, amikor a halálba vezető úton is csak egymást kerestük és nem a saját életünket mentettük.

Jégbe zárt emlékek

Írta: Ruva Farkas Pál

2010. december 21. kedd, 19:20 - Módosítás: 2010. december 21. kedd, 21:01
